

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Compendium iuris canonici

[Straßburg], 9. Feb. 1499

D

[urn:nbn:de:bsz:31-315971](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-315971)

Culpam timere vbi culpa nō est bonarum est mentium.

extra de obserua. ieiū. c. Consilium.
Culpa subditorum imputat negligentie prelatorum. di. lxxxvj. Inferiorum. Extra de sumo. c. Licet belli.

Culpa vnius non maculat alium nesciens. f. q. iij. Nullius. cap. Quis locus.

Culpa leuissimū venit in comodato. Extra de comodato. c. vnico.

Lupioitas est radix omnium malorum. et non stat cum caritate. de pe. disti. ij. Quia radix. Augustinus omelia.

Lupioitas est insatiabilis. di. xlviij. Sic hi. supra. Auarus. et impedit coniunctionem nostram cum deo. c. c. Bonorum

Luriales siue officiales seculorum prohibentur ad ordines promoueri. di. l. per totum. di. liij. per totum.

Luriositas est causa omnis superstitionis in homine ad demones. xxvj. q. ij. Sciendū. Augustinus de natura demonum.

Lurrere frustra vel ociter. s. Bonum in cassum.

Luria romana habet studium generale et privilegia eius. de privileg. c. Lum. de diu. st. li. vj.

Albis impio militi quod non vis dare sacerdoti. xvj. q. j. Decime. Augustinus.

Annatis vtz pro sine suffragio. infra. Vbi sunt differentes.

Damnatur heresis asserentiū spiritūsanctum nō procedere a patre et filio tamē ab nō principio. de sum. trini. et fi. ca. c. Fidei. s. Sed quia. li. vj.

Damnati nō minus: sed magis ardebūt. quia cum multis ardebunt. ij. q. i. Dulci. Augustinus omelia de pnia.

Damnatis ad mortem non negetur penitentia desiderantibus. Et officiales hoc impediētes: monitione premissa per censurā ecclesiasticā ab episcopo cōpescatur. de peni. et re. c. Lum. com. in clementi.

Dammum acceptum peti inducit dolorem. j. Dolor magnus.

Damna morum grauiora sunt damna rerum. vj. q. j. Sunt plurimi. s. Verum.

Dammum quod quis sua culpa sentit: sibi debet non alij imputari. de re. iur. ca. Dammum. libro sexto.

Dammum pedisse videtur qui occasione damni dedit. Extra de testibus. et attestatio. c. Sicut nobis. extra de iniurijs et dam. c. In culpa.

Dammum inferes peccatum lapide percutiendo: et ille mori nō fuerit: operari impensas et medicum soluat. Si cister nati fodiens non operuerit et pecus cadens perit: soluat. et cadaver eius erit.

Si bos cornu percauere occiderit. det bouem et cadaver eius erit. Si quis agrum depascendo leserit: soluat estimatorem. Si fegetes similiter. Si domus incendit: omnia obuia et incensa restituat. et tres annos peniteat. extra de iniurijs. c. si rixati. quibus sequent.

Dammum si alicui culpa inperitia vel negligentia euenerit: satisfacere tenet. nec excusatur ignorantia si hoc scire debuit eo. c. Si culpa.

Dare beatius est quod accipere. extra de cele. mis. c. Lum marthe. Dare abundantibz nullus debet. Nam dare habenti nihil aliud est quaz perdere. f. que. ij. Pastor.

Dare potest quis personis in sanitate. s. nqst in infirmitate constitutus. extra de sepul. c. De his.

Dare sibi ipsi nullus potest. extra de instit. c. Lum ad nostram.

Datum ab eo qui dare non potest: pro dato habetur. extra de consue. c. Quanto. de iure patrona. c. De cetero.

Datum ecclesie pro remedio peccatorum non debet humanis visibz appropriari. extra de foro com. c. Conquestus.

Dauid prohibebatur templū edificare: quia sanguinem fuderat. de re. di. f. Qualiter. glosa. Hoc in figura noui testamenti.

Dauid precindens pallium Saul significat subditos iudicantes platos. ij. q. vij. Plerūq. s. Item obijcitur q. j. Saul.

Debitor solvendi quattuor mens
ses concedantur. Extra
de officio iudicis delegati. capi. Querē
ti.

Debitor excommunicatus si non potest sol
vere absoluit: p̄stita cautōne q̄ soluat cū
possit. extra de solu. c. Dardus.

Debitum exigere non potest: reddere ta
men tenetur vxori qui consanguinea ei
cognouit. xxvii. q. ij. Qui dormierit. In
tra glosa. extra de eo qui cognouit con
ca. Si quis. c. Tue fraternitatis. ca. Di
cretionem. c. Jordane. qm̄ nemo sine
culpa debet suo iure fraudari. e.

Debitum post votum continentie exige
re nō potest quis: sed reddere debet si si
ne consensu vxoris voluit. extra de con
uer. coniu. c. Quidā. c. Placet. s. Conti
nentiam si vxor.

Debitum reddens ut incontinentie vxorē
consulat: habet meritum continentie. xxx
ij. q. v. Scdm̄ verba. Augustin⁹ ad E
dificam.

Debitum reddens ad mandatum eccle
się nō preiudicat sibi extra ut lire pēdē
ca. Laudat. rem.

Debitum exigere nullus debet ad satian
dum libidine tempore orationis: tempo
re cōmuniōis. xxiiij. q. iij. Scias. Nec
natalis domini. r̄ similib. e. c. Quocess
cung. nec tempore p̄cessionis. e. ca. Si
causa. Nec tempore ieiuniorū. e. c. Chris
tiano. Item glosa. xxiiij. q. iij. circa p̄n
cipium dicit. q̄ alias peccat mortaliter
Debitum exactus semper reddere debet.
xxvii. q. ij. Si tu. xxiiij. q. iij. c. f. q. iij. c.
Apostolus.

Decani rurales sunt archipresby
teri. r̄ subsunt archidia
no. extra de offi. archidi. c. Ad hoc.

Deceptis et non decipientibus
iura subueniunt. Ex
tra de dona. c. Inter dilectos. extra de re
rū p̄mu. Cum vniuersorum. extra de re
nun. c. Sane dilecti.

Decimas retinuit sibi deus in
signi vniuersalis do
minij. extra de decimis. c. Quia nobis.

Decime quasi debitum exigi possunt. cū
non ab homine: sed a deo sunt institue.
eo. c. Parochianus. Unde nec ab earū

solutione imperialis concessio quātūcū
q̄ generalis aliquem eximere potest. es
ca. Tua. r̄. s. c. Dudum.

Decime a deo sunt sacerdotibus institu
te. xiiij. q. ij. Ecclesias. Nā

Decimas dabat populus israel leuitis.
et de illis leuite dabant decimas sacer
dotibus. extra de decimis. c. Decima.
Decimas persolvere necessarius est quos
diuina lex instituit vel loci consuetudo
approbauit. extra de decimis. c. In aliq
bus.

Decime alie sunt prediales. alie persona
les. extra de decimis. c. Ad aplice.

Decime cui ecclesie sint dande. xiiij. q. i. p̄
totum.

Decime de iure cōmuni pertinent eccle
się parochiali infra quā consistunt: nisi al
liud legitimū ostendat. de resti. spoli. c.
a. Decimas. ij. extra de decimis. c. Cū
contingat. Et si ab aliquo decimas ha
buerunt: nō tamen noualium decimas
recipiant. nisi ostendant iustam causam
vel privilegium. e. c. Cum contingat.

Decime prediales de iure datur ecclesie
vbi predia consistunt. xvij. q. f. Si quis
laicus. extra de decimis. c. Quoniam. c.
Cum contingat.

Decime personales sunt que dant de mi
litiā. Regoclo. artificio. extra de decimis
cap. Ex transmissa. Et tales dantur ec
clesie vbi sacramenta recipiuntur. e. ca.
Ad apostolice. xvij. q. f. Quoti. infra.

Decime prediales dantur in consuetu
dinem scilz p̄scriptā loci vbi culte. r̄
terras in alia parrochia excolūt: si eccle
sie in vna diocesi sunt cōstitute. extra de
decimis. c. Cum sint homines. c. Ad a
postolice. Et hoc verum est de veteribz
quia noualia semper sunt ecclesie in qua
predia consistunt. eodē cap. Cum conti
gat. et hoc dum parrochia est limitata.
alias erit i arbitrio episcopi cui decime
noualium dentur. eodem. cap. Quoniā.
In dubio tamen dantur potius ecclesie
matri. r̄ capellis. e. c. Funcios. Nec
glosa. xiiij. q. f. c. p̄mo.

Decimas noualium religiosi recipere pos
sunt si receptio decimarum eis ex priuile
gio ibidem conceditur. vt dicit ex
tra de decimis capitulo. Ex parte tua.

Si vero per prescriptionē habent: tūc non recipient noualia. e. c. Lum cōtin-
gar. Similiter nō recipient dūmō deci-
mas ipas de manibz secularium acqui-
sierunt. nisi ex speciali pūlegio hoc ha-
beant. de Decimis. ca. Statuto. §. Nec.
libro sexto.

Decime noualium a quibz recipiunt. su-
pra. Decime de iure. supra. Decime pre-
diales. infra. Decime noualiū.

Decime dari debent sacerdotibz etiā ma-
lis. extra de decimis. c. Tua nob.

Decimas vel oblationes si quis episcopus
laico confert: hereticus maximus et
anticipus censetur. §. q. iij. Peruenit. glo.
Quod si in feudum fructus dantur non
tamen ius decimarū in feudum dari potest
ut transeat ad heredes.

Decimas vel oblationes laici possidere
non possunt. unde nec prescribere. extra
de pscript. c. Luz causa. Et qui eis talia
concedit deponatur. extra de decimis.
ca. Quāuis. r. c. Prohibemus.

Decimarum collatio laico facta ut eas per-
petuo habeat: irrita est. quia sanctus
arrium iure hereditario possideri non
licet. et nisi libere eas ecclesie resignet
excommunicatur. extra de decimis. c. ad hoc
Et sūt sacrilegi. r. §. q. iij. Decimas q̄s

Decimas non possunt religiosi etiā exem-
pti de manibz laicorum recipere. etiā si
laici illas ab eis in feudum tenuerūt. nisi
si cum consensu episcopi. de decimis ca.
Statuto. §. Sane. li. vj. Et hoc etiā in
concilio lateranensi concilium in feudum tenuerunt.
Ibidem. Quod concilium fuit promulgatum
anno domini. M. clxxix. fm
chronicam martinianā.

Decime noualiū si ex priuilegio concedū-
tur aliquibus recipi pro ea portione qua
veteres decime eos contingunt. Hoc in-
telligitur in illis locis tantū ubi eo tem-
pore quo priuilegium eis concedebatur
decimas habebant et pro ea portione quā
tunc percipiebant antiquas. Et si tunc
plus quā dimidiam partem percipiebāt.
non conceditur eis tamen etiam nouali-
um ultra dimidiam partem accipere. Sed
si decimarum antiquarū solum dimi-
diam partem vel citra percipiebant: eti-

am noualium tantundem percipiēt. Li-
sterciē. tamē et Earthusciē. vigore hu-
iusmodi indulgi percipient tantum no-
ualium quantum antiquarū recepissent
etiam si plus quā dimidiam partem de
decimis. c. Statuto. libro sexto. Si tamē
ecclesie nimis grauarentur per huiusmo-
di indulgia prouideat episcopus ut rector-
ibus de decimis huiusmodi competen-
tia relinquatur. e. §. Ubi aut.

Decimas religiosi dum tenent que alias
ad ecclesias parrochiales spectant. tenent
tamen episcopi. Nam per plebanos requiruntur
de huiusmodi religiosi eis ministrare
iusticie competentem. nisi ageretur
de rebus exemptis a solutione decimarum.
e. §. Diociani.

Decimas vtrum prescribat trecentalis
possessio. r. §. q. ij. per totum.

Decimas oblationes primitias nullo tem-
pore prescribitur primitias siue cum siue si-
ne titulo. r. §. q. ij. Placuit. §. Nisi pua-
tus. precipue tamen laici. extra de pscript.
ca. Lausaz quo. Lulus ratio posuit. In-
fra. Prescriptio de allegatis.

Decimarum restitutionem non potest petere
ab ecclesia sub qua consistunt. nisi pro-
bet quod iuste possiderit. et quod illis spoliatus
sit. de restit. spolia. ca. Ad decimas. li-
bro sexto. Juncta glosa. verbi. Presumi-
tur.

Decimarum restitutionem laicus petere
non potest. quia ipas et si detinet. non ta-
men possidet. Aliud est possidere. et aliud
in possessione esse. Glo. vbi §.

Decimarum restitutionem petens. §. Resti-
tutionē decimarū.

Decimas potest ecclesia vel clerici de ma-
nu laici recipere. ut supra. Decimas non
possunt. etiam si aliunde eas in feudum
habuerunt: ante tamen dictum concilium.
extra de his que fiunt a prela. c. Lū
aplicā. §. Ecclesias vel decimas.

Decimas possunt laici transferre in alios
laicos in feudum. si illas ab antiquo
in feudum habuerunt. et hoc de consen-
su episcopi. Nec tunc episcopus dicitur
dare in feudum. extra de feudis. c. ij. Sed
si alias de facto tenent nec laico nec cle-
rico. dare possunt. etiam cum consensu episcopi
extra de his que fiunt a prela. c. Lū aplica

Quia tunc parrochie libere cedere debent. Hec glosa. extra de decimis. cap. Prohibemus.

Decime possunt redimi vel commutari pro alijs redditibus vel possessionibus. extra de rebus eccle. c. Ut sup.

Decimarum et aliarum rerum spiritualium fructus possunt vendi locari et obligari: licet res ipse non tamen perpetuo alienari vel feudum dari. nec fructus ipsi possunt. extra de locato et condu. c. Ut vestra.

Decimas vel oblationes pro peccatis vendere est simoniaca. s. q. ij. Altare. Glo. Si tamen redimeret decimas pro pecunia non esset simonia.

Decimas iniuste detinet et non restituens careat ecclesiastica sepultura. ar. ex. de decimis. c. Prohibemus. Juncta glo.

Decimas clerici dare debent clericis a quibus spiritualia recipiunt. aliter non. extra de decimis. c. Nouum. Glo. non de dote ecclesie: sed de pensionibus.

Decimas debent dari monachi etiam privilegii sui non dandi. hoc de possessionibus quas cedunt. extra de decimis. c. Dilecti filii. Similiter de possessionibus pro privilegio acquisitis. c. c. Suggestus. c. Super abbates.

Decimas de laboribus quos proprijs sumptibus excolunt si ex privilegio religiosi non solvunt: solvere tamen debent de terris quas excolendas tradunt nisi in privilegio continentur. Et non intelligitur de novallis. c. ca. Licet. c. Ad audientiam.

Decimas si debent dari de terris quas ipsi ab eis colerent domus in illa parrochia erant. c. c. Commisum.

Decimas tamen religiosi dari non tenent de terris quas de novo ad culturam redigunt si non erat memoria cultura earum antea. extra de privilegijs. c. Consultatio.

Decimas leprosi dare. Leprosi.

Decimas iudei solvere cogantur de terris quas colunt. alioquin possessiones dimittant. extra de decimis. c. De terris. glo.

Quia tamen non sunt de corpore ecclesie: non solvunt decimas personales.

Decimas ut non solvat privilegium nulli a papa datur. quia volunt quidam quod hoc papa non possit. cum illud sit divini iuris. Sed dat alicui quod habeat amministrazione

ne decimarum ut inde suscipiat sustentationem. et residuum convertat in usus pauperum. vel papa per hoc cum aliquo dispensat in speciali. sed non tollit illam constitutionem generaliter. quia ius naturale immutabile est scilicet simul (quia non potest tolli omnino) sed non individuus. nam potest in quibusdam remitti. Hec glosa. c. ca. A nobis.

Decimas tenent quisque solvere. nisi ostendat exemptionem illius. extra de decimis ca. A nobis.

Decimas religiosi dare tenent (etiam excepti) de terris suis decimalibus. nisi super habeant speciale privilegium. de decimis. c. Statuto. §. Diocesani. li. vi.

Decime debent dari de terris nunc cultis sicut de pascuis illis soluebantur postquam colerent. extra de decimis. c. Commisum.

Decime omnium fructuum integre solvantur etiam si uno anno diversis temporibus in eodem agro diversa seminantur (glo. etiam arborum). c. c. Ex parte canonicorum.

Decimas de apibus et omni fructu parochiani dare compellantur. c. c. Pluciosos.

Decime de vino. grano. fructibus arborum pecoribus. ortis. et omnibus bonis statim collectis fructibus absque deductione expensarum sub ecclesiastica districtione solvantur. c. c. Non est in potestate. cum homines. Et hoc est verum de predialibus. Nam de personalibus expense deducuntur. eo. c. Pastoralis. infra.

Decime de proventus molenariorum piscartarum. feno. et lana solvantur. alioquin excommunicentur. extra de decimis. cap. Peruenit.

Decimam tenetur colonus de parte que sibi remanet ratione culture. et similiter dominus de parte sua. eodem cap. Tunc nobis.

Decimarum solutio debet precedere solutionem aliorum censuum. alioqui tributata indeterminate recipientes cogantur decimam solvere. eodem cap. Cum non sit.

Decimas tenetur christianus dare de omnibus que potest licite acquirere. extra de decimis. c. Ex transmissa.

Decimas personales de rebus illicite acquisitis dari non licet. ubi s. Glosa. hoc verum est ubi competat repetitio. alias secus. Quis sacerdos a meretrice non debeat accipere: ne crimen approbare videat. Decime vero que ratione prediorum dantur a quo cunctis etiam inuasoze recipiunt. Quia ibi ecclesia quod suum est recipit. Hec glo.
Decimas solventes de rebus negotiatis primo deducunt expensas que fiunt in rebus ipsis: et de lucro decimam soluant. Sed expense que fiunt pro percipiendis fructibus circa res ex quibus pueniunt. ut circa refectio nem molendinorum et hominum non deducant. extra de decimis. c. Pastoralis.
Decime minute sunt circa pullos oua et ortos ac hominum. de quibus habet. c. ca. Ex multiplici. c. Ex pre.
Decimas dantur de sanitas corporis et abundantia. xv. q. j. Decime tribu. Item dantur eis pluuie et fertilitates. alioquin penuria omnia deuastat. et eruca locusta bruca et rubigo et pestis omnia consumunt. 49 dem. c. Reuertimini.
Decimas non dantes excoicent. xv. q. s. Statuimus. c. In canonibus.
Decimas fraudantes religiosi. infra. Excoicari. j. Religiosi ecclesias.
Decimarum solutio et aliarum re ecclesiarum debet frater predicatorum et minorum in suis sermonibus promouere. et nequaquam retrahere hominum. de decimis. c. Discretioni. li. vj.
Decimas non promouentes in sermonibus suis religiosi diuino modo requisiti fuerit per plebanos. prima. quarta. vel vltima dominica quadragesime. vel ascensionis. Penitentiores. Johis baptiste. Assumptiois sue natiuitatis marie. et scilicet obmiserint: pro suis superioribus grauiter puniantur. et superiores de superioribus penitent. Et si quis illorum retrahit populum a solutione earum in sermonibus vel alibi: ipso facto est excoicatus. de pe. c. Lupientes. §. Illos. et se. in de. Sed si quis in confessionibus auditis penitentes non induxerit scilicet ad solutionem decimarum: suspensus est ab officio predicationis tam diu donec illos informauerit ubi obmiserat si commode id fieri poterit. Et si interim se ad predicandum ingesserit excoicatus est.

c. s. Qui verum. Hoc intelligitur de religiosis qui non persepiunt decimas. Ibidem.

Decimas an ex integro vendicare possunt per totam diocesim ratione alicuius privilegii clerici cuiusdam ecclesie prochie. xxx. q. s. Per totum.

Decima beneficiorum alicui ad tempus concessa debet ei in moneta ibi currente: et secundum taxationem ibi consuetam. Nec possunt collectores propter hoc distrahere vel occupare vnammetra diuinis officiis occupata. de decimis. c. Si beneficiorum. in de. Decime sunt tributa egentium animarum. quasi redderis abundantiam fructuum recipies et salutem corporis et anime consequeris et indulgentiam peccatorum. Cum enim dando possis terrena et celestia promereri: pro auaritia duplici benedictioe frauderis. xv. q. s. Decimas. Decimas dantur.

Declarare debet ius que ius constituit. extra de constitutionibus. c. Ex litteris.

Declaratio regum fratrum minorum. de ver. sig. c. Exijt qui seminat. li. vj. c. ti. c. Exiit de paradiso. in de.

Decretales post compilationem Gregorij noni facte et correcte ac in vna forma redacte: cetero precise obseruentur: anterioribus omnibus que non comprehendunt in quinque libris decretalium rescatis: in premissis sexti libri. §. Sane.

Decretales epistole pape habent vim canonum conciliorum. de iur. per totum. et de fin. xx. Decretales. c. De libellis.

Decretum conditionale non afficit potestate collatoris ante euentum conditionis. secus quando acceptationi beneficii tempus adijcitur cum de rego. de concess. preben. c. Luz ei. in clemen.

Decretum non ligat ignorantem. extra de constitu. c. Cognoscentes.

Decretis sanctorum nullus preferat intellectum. c. c. Aenigmatibus.

Dedicationis dies solenne omni anno celebratur. exemplo christi Johis. et facta sunt enenia. de conse. di. s. Solennitates ecclesiarum.

Defectus scientie vel persone si
Contra electum obij
citur. infra. **Electi** seu postulati.

Defectum natalium patientes. infra. **Di**
spensare et dispensatio.

Defendere aliorum crimina: q
ne peccatus est. xx
iij. q. iij. Qui aliorum.

Defendere possunt clerici se et sua duplici
gladio. de sen. ex. c. **Dilecto** si. li. vj.

Defensiones. Nullus pluribus vj. defen
sionibus prohibetur. de re. iu. c. **Nullus**. li. vj.

Defunctorum qualitas et sus
fragiorum est. ca
cia. supra. **Ani**. c.

Degravare clericum vel sa
dotem p. bere
si: potest vnus idem episcopus conuoca
tis abbatibus et alijs placis de religio
ac litteratis sue diocesis. de hereticis. c.
Quoniam episcopus. li. vj.

Degradatio ceteri quod sit. q. iij. quibus
assistentibus. quibus vtilibus instrumentis
et verbis. de penis. c. **Degradatio**. li. vj.

Delectatio carnalis in animo
retenta: e peccatus
mortalis. xxxij. q. vij. Non solum. **Ido**
rus. Junctura glosa.

Delegatus apostolicus qual
sit quomodo p
cedat. supra. **Cause** nullis.

Delegatus apostolicus potest vsq; ad annu
exequi sententiam suam: et non ultra. extra
de offi. dele. c. **Querenti**.

Delegato mortuo finit iurisdictio. eo. ca:
Uno delegato.

Delegatus quis subdelegare potest. infra
Judices a papa.

Delegatus subdelegare nullus potest nisi
si sit apostolicus. de offi. dele. c. **Pastora**
lis. li. vj. et de procura. c. **Is** qui. in glosa
verbi. **Apostolice**. li. vj.

Delegatus subdelegare etiam in totum
potest re integra causam reassumere. de
offi. dele. c. **Quatuor**. li. vj. e. de procu. **Is**
qui. in glosa. verbi. **Aliud**.

Delegatus si alicui committit causam qu
q; reuocet vel quoties abisset potest. eo
mortuo subdelegatus pcedere. si ipso vi
uente iam ceperat vti iurisdictio. de ofi
si. iudi. dele. c. **Si** delegatus. li. vj.

Delegati plures sub forma q; omnes vel
duo aut vnus exequatur vel cōsimili p
quilibet ipsorum libere exequi. Si tam
vnus negocium inchoauerit. alij nō po
terunt se vltari? introumittere de eodem

Nisi ille legitime impediat vel malicio
se noluerit pcedere. Et iurisdictio per
vnum perpetuata ex delegatis viuere
mandatoze intelligit ppetuata q; ad oēs
iuxta formam mādati. de offi. iudi. **Dele**
ca. **Et** plures.

Delegatus pape vel episcopi si recusatur
infra suspitionis causa.

Delegare possunt principes seculares p
latis ecclesiasticis causas criminales vbi
iudicium sanguinis nō sequitur. Extra
de rapto. c. **In** archiepato.

Deleri vel scribi in libro vite. infra.
Scribi.

Delictum personam non debet in de
crimentum ecclesie redun
gare. extra de sum. tri. c. **Et** ergo. d re
gu. iij. ca. **Delictum**. li. vj. extra de exce.
ca. **Et** venerabilis. s. Intelleximus.

Delicta non excusant per consuetudines
extra de consue. c. **Quanto**. s. **Consuetu**
delicta varia mutus cōpensatōne tollū
tur. extra de adul. c. **Tria** fraternitas. ex
tra de duoc. c. **Et** litteris.

Delicias ciborum prelati et pre
dicatores fugiant. dis.
li. iij. Non licet.

Delicie in piscibus tempore ieiunij nō que
rantur. di. iij. Deniq;

Delicias inepte affluentes postmodum q
uius affligent. di. xxxv. Ecclesie pn.

Delicias sectant in religione qui extra p
us pauperes fuerunt. xij. q. ij. **Blia** ep
Delicie sumpt sine desiderio nō obfunt.
di. xij. **Delici**. **Augustinus** super eplaz
Johannis.

Demonum illusiones ad futura p
dicenda. xxxvj. que. iij

Igitur **Augustinus** li. d natura demo.
Demonibus sensus subtilitate. morus cele
ritate. et longa experientia futura pno
scunt. eodem.

Demonibus cogitationes hoim cognoscunt
ex signis que in corpe expmunt. vbi. s.
hoc tamē **Augu**. postea dicit se nō posse
asserere. li. ij. retracta. et. e. c. **Quodā** lo
f

Demones in somnis species fantasmatū ingerunt vt homines se vigilando trās latos: et talia vidisse putent qui alias se eidem deperuerunt. e. vel. q. iij. c. Epi. Demon ad hoc nititur vt adoretur sic de us. xxvi. q. v. Nec mirum. post medium. Augustinus de ciuita.

Denarius siue nūmus significat homines. Infra homo est.

Denunciatio criminū aliorum precipitur iuxta euangelium. ij. q. i. Si peccauerit. q. vij. Quapropter.

Denunciatio differt ab accusatione et infamatione. s. Accusatio. denuncia.

Denunciare quilibet tenetur. ij. q. vij. Quapropter. Sed hoc exigit ammonitione et probatione. di. xly. c. Sed illud. glosa. extra de hereti. c. Cum ex iniuncto.

Denunciatio debet fieri ei qui potest et non esse potest. alioquin culpatus est denunciatus. v. q. v. Non vos et per tota. q. glosa. loquitur de denunciatione et correptione secreta.

Denunciaciones peccati alterius prohibentur: dummodo per ea frater corrigi potest. peccat. e. c. Non vos. Glosa. ergo omnes tenent. vt supra.

Denunciatio huiusmodi fieri debet ex caritate. dummodo criminina aliorum secreta ammonitione corrigere non possumus. v. q. v. Sed aliud.

Denunciatio debet procedere debet ammonitio euangelica. extra de iudicijs. c. Nouit. ille. Et si monitus se non correxerit adhibeat testes. extra de testibus et arte. ca. In omni negotio. Si tunc senō correxerit tunc ulterius deferat. alioquin prohibetur denunciare. extra de accu. c. Si quis episcopus de simo. c. Cum igitur. Et sufficit adhibere unum testem secum. et sic erunt duo. extra de testibus et arte. c. In omni negotio. Unde detractores et indiscreti iudicantes non sunt audiendi. v. q. v. Illi.

Denunciare aliorum peccata non potest publicus concubinarum. extra de accu. c. Tu dile.

Depositum recipiens tenet de solo dolo. Si autem obtulit se depositei vel recepit aliquid pro custodia: tunc tenet pro culpa. non

autem de casu fortuito: nisi pactum interuenierit vel culpa aut mora restituendi casum precesserit. extra de deposito. c. Bona fides. Sed si saluis tuis amiseris depositum: bona fides abesse presumitur. Ibidem.

Deridant aliqui defectus aliorum quibus potest communi pati deberent. v. q. v. Qui ambulat.

Derogare quando posteriori dicitur priori. In glosa. v. q. ij. Quare.

Desertus locus dicitur qui ultra memoriam hominum et non inhabitatus et incultus fuit. de obsequiis. c. Veniens. s. Illud. li. v.

Detrahit contra bonos sepe vt humilietur et non exrollant. sic dauid qui dixit. Ego dixi in abundantia. Et rursum idem. Auertisti faciem tuam. et. v. q. i. Ipsa. c. Summi primi.

Detraheret etiam in honore. e. c. Ex merito. Gregorius. Detraheret. Unde hominibus dicuntur et sunt. e. c. Summa iniquitas et sunt infames. e. c. Infames.

Detraheret et eorum auditores pariter iniqui sunt. quia nemo inuito auditori liberit. e. c. Ex merito. xj. q. ij. non solus debet. v. q. i. Sunt plurimi. c. oues Detraheret excecant seipos. xj. q. ij. In ter verba.

Detraheret et homicide pari pena puniuntur. de pe. di. j. Homicidiorum.

Desponsatam septimum annum puellam nullus sanguineorum sponsi ducere potest nec e converso. extra de despon. ipu. c. Accessit. c. Continebat.

Desponsatione clandestina si alter contrauentum negat: alteri incumbit probatio. extra de clandestinis despon. c. Si quis.

Desperatio est grauissimum peccatum. de pe. di. ij. Sceleratior.

Deus vita anime. et eo absente anima non potest viuere. de penitentia. di. j. Si ante.

Dei tanta est pietas quod nunquam spernit precem si ei sincere et simpliciter offerat. etiam si quis ad summum malorum perueniat. de pe. di.

lij. Talis. Crisostomus de reparatōe la-
pli. Naz pie expectat peccatores ad se re-
uertentes. di. xciij. c. Diaconi sunt.

Deus clemens est ad ignoscendum. d. pe-
ni. dist. j. Quia diuinitatis.

Dei pietatem et misericordiam nō pōt ho-
mo fugere. vbi supra. r. c. Et venit.

Deus iustus est et misericors. de pe. dist. f.
facilius. Et ita miseret vt tamē iusticie
non derogat. eo. c. Taciturnitas.

Deus punit in presenti aliquos. et aliq̄s
patienter expectat ad penitentia. xxij.
questio. iij. Quid crudele.

Deus testis est et vltor peccatorum. de pe-
niten. dist. j. Porro.

Deus a peccatoribus in vltis negatur. q̄
que. iij. Estima.

Deus absq̄s prudētia hō nō pot. xxvj. q.
ij. Qui sine saluatore.

Dei auxiliū primo est flagitandis. de cō-
sa. dist. j. Omnis christianus.

Dei cōspectui qui aliter. et qui nō. lu-
pra. Boni.

Dei gra omne bonū est qd in nobis est. d.
peni. di. iij. Si ex bono. In glosa.

Dei bona etiā sine caritate habent. nō
tamen sine districta rationis exactione.
j. questio. f. Propbetavit saul.

De deo vel diuinis nō est humano mō lo-
quendum. de conse. di. ij. In xpo pater.

Dei sunt omnia. extra de decimis. c. Tua
creatus est bonus.

Diabolus sed per liberam ar-
bitrium factus est malus. extra de sum-
ma trini. fi. ca. c. firmiter.

Diaboli sublimitas quā in conditōe ha-
buit: ostendit. Ezech. xxi. Ledri.

id est angeli nō fuerunt altiores illo i pa-
radiso dei. rē. Similiter eiusdē. c. xxvij.

Tu signaculum. rē. de pe. di. ij. c. Prin-
cipium. Gregorius in mor. lib. i. b. quo
angelis pulchrior in nouem lapidib.

Diabolus p̄mū hominē virtutib. spoli-
auit. et sibi subiugauit. de pe. di. ij. Princeps

Diabolus neminē nisi volentem pōt sub-
iugare. xv. q. j. Nō est. Ambrosius d bea-
ta vita. infra. Dilitem.

Diabolus mille modis nititur homines
decipere. xv. q. ij. Vltis. xxvj. j. v. Sōi

Diabolus circū querēs quem deuoret.
et querens quem perdat. et eos magis

pugnat qui deo feruentius seruiunt. liij.
que. f. Anlli.

Diabolus aerem inficit. et morbos immit-
tit. et futura que ipse facturus est et ex di-

spositione aeris ac causarum astarum p̄-
nosces: suis cultoribus et per ipsos alijs

predicit cum permittit. xxvj. q. iij. Sci-
endum. Augustinus de natā demonū.

Diabolus etiā sub velamine apprens:
nihilominus semper aliq̄id comirgit q̄

deprehendi potest. Sic cuz in effigie sa-
muel apparuit se adorari permittit. xxvj.

q. v. Nec mirum. ante finem. Aug. de ci-
Diaboli sunt etiā ministri ire et furoris

dei. xxij. q. v. Nō solū. Jeroñ. sup. Jobe.

Diabolus peccans sine venia fuit dāna-
tus. quia magnus sine comparatōe fu-
it creatus. de pe. di. ij. c. Principiū. Bre-

gorius. xxij. moralium.

Diabolus inuidet hominibus et cōiectu-
rat de occultis eorum sciendis. xxvj. q.

ij. Sciendum.

Diabolus occulta et futura quomodo p̄-
noscit. Jbidem. supra. Demones.

Diabolus super peccatorem sicut hō sup-
per pecus dominatur. xxij. q. j. s. Dis-
autē. i. tibus. ad finem.

Diaconus grece minister lati-
ni dicitur. dist. i. f.

Eleros.

Diaconi q̄les sint. et di. xciij. Diaconi sūt
et officium eorum. i. d. dist. i. f. c.

Perlectis.

Diaconi debēt pallas et corporalia laici
re. de conse. dist. j. f. nemo.

Diaconi sunt oculi episcopi siue sacerdo-
tis. de conse. di. f. Episcopus. Et eorum
ministerium circa eucharistia. infra. Eū-
charistie sacramentū nemo.

Diaconus non ordinetur nisi castitate p̄-
mittat. di. xxvj. Diaconus.

Dicatum Semel deo dicatū:
non est ad vsus huma-
nos iterius transferenduz. extra de fo-
compe. d. Bonquestus. de reg. iij. c. Se-
mel. libro sexto. extra de religio. do. ca.

Ad hec. infra. Semel.

Dies dominicus est requiei depus-
tatus. extra de ferijs. c. Licet

Diebus festiuis diuina negligentēs: sal-
tationibus et huiusmodi insistendo: p̄-

niantur. de consecra. di. iij. Irreligiosa. et pena est q̄ excommunicentur. v. q. iij. In loco.

Dies dominicus. infra. Dominico. Dies quinquaginta a pasca vsq; penthecostes. omnes quasi dominici reputant. ideo non ieiunatur in eis. sed leti paguntur. di. lxxv. Scire debet. Sz ⁊ genua in eis non flectuntur in oratione sicut et dominicis. de con. di. iij. Quonia sunt.

Die dominico nihil est agendum nisi soli deo vacandum. Nulla operatio in ea fiet. sed transigatur ymnis psalmis ⁊ canticis spiritualibus. de conse. di. iij. Ieiunia. Sanctus Apolloni.

Die dominica omnes tenentur missam integram audire. de conse. di. i. Dissas. c. Omnes.

Dies dominica multum est veneranda. et insignia in eis facta sunt. di. lxxv. Quia in die.

Die dominica non est ieiunandum. de conse. dist. iij. Ieiunium.

Dies festuandi qui sunt et qui feriendi. de conse. c. iij. Pronunciandum.

Die dominico pro necessitate non voluiprate balneari licet. e. c. Per uoluntatem.

Dies scdm canones incipit a vespere vsq; q̄ in vesperam. e. c. Pronunciandum. In ista glosa.

Dies diuersimode computantur scdm diuersos respectus. de con. di. iij. De est. extra de tempo. ordi. c. Litteras. Item extra de ferijs. c. f. extra de offi. dele. cap. Consuluje.

Diebus feriatis cause non sunt tractade. v. q. iij. per totum. nisi de pace. xxij. q. v. Decreuit. Unde a vespera in vesperam nec mercatio nec placitu fiat. nec ad mortem vel penam iudicetur. nec iuramentum nisi pro pace vel alia necessitate prestat. extra de ferijs. c. Omnes dies. infra. Dominico die.

Dies appellandi ⁊ insinuandi eam supra appellandis remedium. ⁊ infra.

Dieta legalis sunt viginti miliaria. de preben. c. Presenti. li. vj. et in glosa.

Dieta ultra duas a sua diocesi nullus est trahendus per litteras apostolicas: nisi littere sint de consensu partiu impetra

te. vel de hac constitutione fecerint expressam mentionem. extra de rescriptis. cap. Nonnulli. extra de exceptio. c. Olim.

Diffamans aliquis per libellum famosum vel alias occulte quomodo puniatur. v. q. i per totum.

Digitus christus se inclinans scribebat in terram. et ad conscientiam humiliter conuersi prius examine discretionis nos ipsos emendemus. ⁊ alios condempnemus. iij. q. vij. ca. Postulatus. Gregorius.

Digitus significat discretionem. e.

Dignus quisque presumitur que dicitur indignus. Extra de serui. c. unico. infra. Presumitur.

Dignitas plane aggrauat peccatum. extra de iure iuran. c. Cum quidam. extra ne cleri. v. monachi. c. Sed ne parati.

Dignitas ecclesiastica est eminentia prerogatiue persone ecclesiastice. et hac strictius accipiendus. et dicitur etiam personatus. vt notatur extra de consue. ca. f. Sed largius dicitur. vt habetur de rescriptis. c. Sedes apostolica. i glo. v. bi. Maior. li. vj.

Dignitas regalis et sacerdotalis. infra. ecclesiastica siue. f. Papa habet etiam.

Dignitas noua in ecclesia institui non potest sine licentia pape. extra de consue. c. Cum olim.

Dignitatem personatum vel beneficium ecclesiasticum iniuste occupans. Supra beneficium curatum vel dignitatem.

Dignitates plures vel personatus haberi supra. Beneficiorum pluralitas. ⁊ sequenti.

Dignitatem personatum aut aliud perpetuum officium simul cum canonia ⁊ prebenda tantum unicum potest quis in eadem ecclesia habere sine dispensatione pape. non obstante consuetudine contraria: etiam iuramento roborata. de consuetu. c. Consuetudinem. li. vi.

Dignitas ecclesia acceptans que habet prebendam annexam perdit prebendam aliam si quam prius habuit in eadem ecclesia. de prebendis. cap. Si iurata. In clementi.

Dignitates. supra. Beneficia.

Dilectio morti comparatur. quia mentem quam semel cepit a delectatione mundi funditus occidit. quia fortis est ut mors dilectio. de pe. di. ij. Valida. Gregori. in moralib. Diligere seipsum quisque magis tenetur quam alium. extra de auc. et usu pal. c. Nisi specialiter. Diligere deum est illi copulari et animo concipere fruende visionis eius effectum peccati odium. mundi fastidium. de pe. ni. distinctio. ij. Ergo.

Diligere proximum sicut nos: est propter hoc tantum diligere quod nature nostre est particeps. c. c. Proximos.

Diligimus proximos sicut nos: quia deo ad mortem nos et vitam eternam consequendum sicut nos et eorum salutem concupimus. et sicut nobis optarem? sicut niri: ita eis in eorum necessitatibus subvenimus. vel si facultas defuerit voluntatem subveniendi tenemus. de pe. dist. ij. Caritas. s. Item p. c. Regula. Diligere proximum ut eius perditionem dolere: et ipsius reductioni quotidie insistere. xxij. q. iij. Non potest et sequens.

Diligit filium vel fratrem qui cedit vel corripit: non qui parit. xxij. q. v. Non pariter. Augustinus super eplam Johis.

Diligere possumus non visos. incognitos autem nunquam. Augustinus. et in glo. xxij. q. i. Quia autem.

Dimissorias litteras quando episcopus de re debet. distinctio. lxxij. per totum. Et qualiter. di. lxxij. per totum.

Discere primum debet quis quod docere. distinctio. xxij. His. distinctio. xxxvij. Relatum. xv. q. i. Sic videtur.

Discere debet quis etiam a minimis. distinctio. xxxvij. Nullus episcopus. Hinc Augustinus. Sed senex a collega nondum amiculo paratus super doceri. xxij. q. iij. Si babes. infra. Doceri.

Disciplina sine misericordia deest. distinctio. lxx. Disciplina. Gregorius super in morali.

Discipuli christi creduntur baptisati baptismum christi

de consecra. di. iij. Quando ab hierosolymis. c. Si eos. Augustinus ad Vincentium et Victorem.

Discipulus non est supra magistrum. xv. q. i. Sacerdotes.

Discordantium oblationes neque a deo neque a sacerdotibus recipiant. distinctio. xc. ca. Oblationes. iij. q. vij. In grauioribus. infra excommunicati.

Discretio est mater omnium virtutum. extra de offi. custodis. c. i.

Discretio est necessaria in correptione. distinctio. l. Ponderet. di. xlv. Disciplina.

Discretio in viuendo est necessaria. distinctio. lxx. Hinc etenim. In ieiunio et vigilia. de conse. di. v. Non mediocriter.

Dispensatio non debet fieri nisi necessitas vigeat. di. ly. Priscis.

Dispensatio cessat cessante necessitate. i. q. vij. Quod pro remedio.

Dispensatio non est ius. i. q. vij. Dispensationes. Juncta glosa. c. xxx. q. i. Hac ratione. Nec ad ius commune trahi debet. extra de sen. r. c. In causis.

Dispensare potest papa contra ius naturale dum non contra euangelium vel articulos fidei. tamen dispensat contra apostolus. di. xxxij. et cor. di. lxxij. Presbyter. Hec glosa. xv. q. vi. Si potestates ad finem.

Dispensare papa potest contra vetus testamentum in decimis non dandis. Extra de decimis. c. Ex parte. r. c. se.

Dispensans attendat quid liceat secundum equitatem. quid deceat secundum honestatem. quid expediat secundum utilitatem. extra de voto et voti re. c. Wagne. s. Et quidem.

Dispensatio est iuris communis relaxatio facta cum cause cognitione ab eo qui ius habet dispensandi. Glosa. i. q. vij. s. Nisi si verbi. Ut plerisque.

Dispensari nunquam debet nisi ex magna causa. i. q. vij. Tali. c. Et si illa. Juncta glosa.

Dispensari non potest ubi nunquam decoloratur status ecclesie. i. q. vij. c. Et si illa.

Dispensatio voti non est vera dispensatio sed commutatio tantum. Glosa. xxv. q. i. Sunt quidam.

Dispensatio quando nō valet. Infra. Pa
pa. vt predicatur.

Dispensat papa in voto. extra de voto et
voti re. c. j. Item in iuramento. xv. q. vj
ca. ij. et extra de rescrip. c. Constitut. a
contrario sensu.

Dispensare pōt papa de plenitudine po
restatis supra ius posituum. extra d. cō
cl. preben. c. Proposuit nob. Vide glo
sam que ponit dispensatōes pmissas.

Dispensare non potest papa super his q̄
sunt fm naturam. scz mala. extra de iur
reiran. c. Et si christus. §. Quedam eti
am. Item fm quosdam nec contra vni
uersalem statum ecclesie. xxiii. q. j. De
mor. nec contra substantiam monacha
tus. extra de statu mona. c. Luz ad mo
nasteriū. Nec contra quattuor euange
lia. vt supra. et di. xv. Sicut. Nec cōtra
preceptum apostoli. xxv. q. j. Sunt q̄
dam. Tamen contra canonem apostoli
dispensat. vt supra. distinctio. lxxij. ca.
Presbyter.

Dispensare potest solus papa in voto ter
re sancte vel cui comittit si p̄o subsidio
terre sancte voti. extra de voto et vo. re
dem. c. Ex multa. In alijs votis pōt
episcopi dispensare. excepto fm aliquos
voto continentie. vide glosam vt supra.

Item infra. Excommunicatio. §. xviii.
Dispensare solus papa potest cum eo q̄ i
apostolica ordinem sacrum recepit vt in
eo ordinem ministras. extra de apostatis.
ca. Consultationi.

Dispensatio simoniae coruz. infra. Simo
niace. infra. Excommunicati.

Dispensat sol⁹ papa super pluralitate be
neficiorum curatorum vel dignitatum
Extra de electioni. c. Dudum ecclesia.
Et tenetur dispensatus ostendere ordi
nario dispensationem. Johan. xxij. q. ii. ex
tra. a. l. vt quos virtutis. infra. Papa so
lus.

Dispensare non potest episcopus cum su
spenso propt̄ ordinationē ab ipso epi
scopo receptam si ipse de diocesi alema
nica sine licentia pape yllui episcopi di
missiōis ordinatus fuit. de tem. ordi. c.
Sepe. et glosa verbi. Sepe.

Dispensare potest episcopus cum eis qui
vicissimum annum attingunt vt digni

tatem vel personatum cui non imminet
cura animarum obtineat. de eta. et qua.
ordi. c. vnicō. li. vj.

Dispensare potest episcopus cum illegi
timis vt ad minores ordines promoue
antur et beneficium sine cura obtineant
dummodo episcopus super tale benefi
cium possit dispēlare. In alijs requirit
pape dispensatio. de filijs pres. c. Si is. li
bro sexto.

Dispensationem super pluralitate bene
ficiorum allegans. supra. Beneficia plu
ra curata.

Dispensatio apostolica super pluralitate
beneficiorum non valet. Si impetrans
sua acuit beneficium p̄ius habitum q̄n
in alijs modis. de preben. c. Non
potest. extra.

Dispensatio apostolica super duobus be
neficiis. gratias obtinendis intelligitur
de primis que ipse obtinet post huiusmo
di indultum. c. Non pot. li. vj.

Dispensatio apostolica continens q̄ non
obstante beneficio quod habet sibi p̄i
deatur: non concedit sibi primū cum se
cundo posse retinere. Sed solum decla
rat gratiam non fuisse surrepticiam. vbi
supra.

Dispensare possunt episcopi q̄ studentes
habentes ecclesias curatas non teneant
infra septennium sacerdotari. de elec. c.
Cum ex eo. li. vj. infra. Parrochialium
ecclesiarum.

Dispensatio vel compositio non habz lo
cum contra matrimonium. extra de tras
acelo. c. Ex parte.

Dispensare potest episcopus cum eo qui
in sacris ordinibus de facto contraxit.
extra de cleri. coniu. c. Sane.

Dispensare non potest episcopus nisi vbi
de iure sibi conceditur. de supplen. ne. c.
Romana. libro sexto.

Dispensare non potest episcopus cum eo
qui ordinem sacrum in excommunicatio
ne recepit. extra de eo qui sur. or. rece. c.
Veniens. et. c. sequen.

Dispensatio in consanguinitate et affini
tate quomodo fit. xxv. q. iij. Quedā lex
§. Descripsi. extra de cōsan. et affini. per
totum. de resti. spolia. c. Litteras. in glo
sa.

Displicens intercessor. Infra
Dato mali sacer
dotis.

Disputare de fide laicus pro
hibetur. infra. Ex
municatus.

Distributōnes quiddiane
solis p̄sen
tibus diuinis debent. contraria consue
tudine non obstante. etiam pro anniuer
sarijs defunctorum: alioquin nisi absen
tem rationabilis causa ex. et tenet om
nia restituere. de cle. non resi. c. vnico. li.
vi. Et supra. Corridiana.

Dives avarus ḡtius intuet̄ au
rum. sol. di. xlvij. S
cut hi. Ambrosius.

Diuites v̄t̄ delicatis et san. au
peribus vilia. dolent tamen se alie non
posse sustentari. di. vi. Non cogit. Au
gustinus de verbis domini.

Diuites aliqui non sunt cum alterius in
iuria. de regu. iu. l. de. et. vi.

Diuitijs male tenens aliena poss
sides et rapit. xlvij. q. iij.

Quid dicam:
Diuitias simul cum virtutibus non poss
se possideri socrates athenis perges. cō
siderauit. xij. q. ij. Gloza ep̄scopi. Jero
nymus. Diuitias contempere facit con
sideratio p̄ncipij et finis. dist. xlvij. Sic
hi. Ambrosius.

Diuitie deprimunt cor et impediunt p̄
fectum spiritualem. dist. xlix. Dinc etiā
p̄. Hippo. Grego. in pasto.

Diuitias thesaurisantes cito reliquit̄ ali
enis et ignotis. c. xxxij. No. de.

Diuinatio a persis ortum ha
buit. xxvj. q. iij. Igi
tur. Augustinus libro de nasa de honu.

Diuinationis quattuor genera sunt quat
tuor elementa. scilicet geomantia. ydro
mantia. pyromantia. aeromantia. c. vbi
supra. 7. q. v. Nec mirum.

Diuinationis duo genera. scilicet ars et
furo. et multe species. vbi supra.

Diuini dicuntur qui deo pleni.
diuinitate enim se plenos
esse simulant: et astucia fraudulenta ho
minibus futura coniecurant. xxvj. que

stio. iij. Igitur. Et conditio eorum ha
betur distin. xxxvij. Vno inebriantur.
Diuitos vel sortilegos consultantes ep̄
scopi aut clerici deponantur. xxvj. q. v.

Si quis ep̄scopus.
Diuitos. infra. Sortilegi.
Diuinitatis conspectui omnia nuda sūt.
de pe. distin. 1. Et venit.

Diuinum officium strepitu r̄u aut leui
tate impediens debet puniri. de con. di
stin. iij. Irreligiosa. Gloza. debet tribus
diebus excommunicari. vt. v. q. iij. In
loco.

Diuisiones prebendarum v̄l
dignitatum fieri
firmite prohibentur. extra de prebē. c.
Batoribus.

Diuorcij ius par est vtrius cōiū
gum. supra. Cōiuguz
Diuorcium sola fornicationis causa cele
bratur inter legitimos coniuges: quan
tumcunq; deformis vel infirmus alter
sit. xxvij. q. v. Horrendus. Infra. For
nicationem.

Diuorcio celebrato neuter altero viuen
te alium ducere potest. quia nō soluitur
vinculum coniugij fornicatione vel di
uorcio. xxvij. q. v. per totum. Augustis
nus de adulterinis coru. e. c. Dicite. et
hoc post consummationem matrimonij
extra de diuorc. c. Quod iur.

Diuorcium non celebratur nisi auctori
tate ecclesie: etiam vbi publica est inter
eos affinitas. alioqui alter alteri per ex
communicationem compellitur restitui.
extra de diuorcij. c. Porro. Si tamen
alter notorie comisset adulterium: nō
tenetur dimissam recipere: nisi et ipse cō
uictus sit de fornicatione. e. c. Signifi
casti. infra. Diuorcio non.

Diuorcij si nō cōtineant: p̄pellunt ad
inuicē redire. nō obstante h̄nia. qz paria de
licta mutua p̄p̄sate tollūt. e. c. ex lris.

Diuorcio nō p̄ ecclesiaz celebrato cogit̄ ad
inuicē redire. vt. s. 7. xxxij. q. ij. p̄ totum
Itē glo. de. Quānt. exceptis tribus casibz.
scz si sit publice adulterata. v̄l si timet de vi
ri se uicia. e. c. Sine. extra de diuorc. ca.
Significasti. vel dicat̄ p̄ sanguinei iū
da indispensabili: et incōtinenti. p̄betur

exceptio. extra de restitutio. spoliato. ca.
Litteras. quarto quando vxor propria
voluntate recedit a viro. xxvij. q. ij. Aga
thosa. vel vir de licentia eius recedit ab
ipa. e. c. Agathosa. 2. glosa vbi supra.

Diuorcium celebrari potest si alter coniu
gum in heresim vel infidelitatem iuerit
et ad hoc nititur alterum trahere. extra
de diuorcij. c. Quisuit. pro nullo tamen
alio crimine: nec etiam diuorciati (vt p
micit) possunt alijs nubere. Ibidem. 2
ca. Quanto.

Diuorciatus ex iusta causa non potest eti
am infidelem preteritu conuersionis du
cere altero viuente. xxxij. questi. viij. ca.
vnico.

Diuorcij sententia illicita debet retracta
ri: et priora coniugia reintegrari. non ob
stantibus sequentibus nuptijs. xxxv. q.
ix. §. His ita respondet.

Diuorcium celebrari potest si mulieri ni
mis arte per medicos non potest subue
niri: extunc vir cum altera si vult nubat
extra de frigidis. 2. Et litteris. Coniug
litur tamen qd eam vt sororem habeat.
quam non potest habere vxorem. e. cap
Consultatio. Sed si alius claustra ei
aperuit. tenetur puniri eam. Et de re
licita alia. si quam duxerit. nisi prius vo
tū continentie fecerit vlt publice forni
cata fuerit. e. c. Fraternalis.

Diuorcium non celebratur si frater dixerit
se vxorem fratris cognouisse anteq
ei copularetur: nisi notorium esset vel q
sonis idoneis probaretur. extra de eo q
cogno. c. De illo.

Diuorcio auctoritate ecclesie legitime ces
lebrato: neuter coniugum compelli pos
set ad redeundum ad alterum. extra de
diuorcij. c. De illa. Nisi etiam alter for
nicatus fuerit (qui scilicet prius coniu
gem dimiserat siue acculauerat. e. c. Ex
litteris.

Diuorcio ex iusta causa celebrato: vterq
restituatur alteri quod ab eo noscitur rece
pisse. extra de conuer. conit. c. Ex publi
ca. Et diuidantur eis bona que olim
comaniter habuerunt. 2 dos mulieri re
stituatur: pro eo quod dum principale non
tenuit: nec accessorium. ex quo inter eos

matrimonium non fuit. extra de donati.
inter virum 2 vxorem. c. Significauit.
ca. Mulieres.

Diuorcio propter fornicationem mulie
ris celebrato: vel si mulier adultera pro
pria voluntate a viro recessit: dos non re
stituatur ei necessario neqz dotaliciuz: ni
si fuerit viro reconciliata. Et intelligit
tur diuorcium celebratum iudicio eccle
sie. alias secus. extra de donatio. iter vi
rum. c. Plerumqz. Glosa dotaliciuz hic
intelligitur donatio propter nuptias:
quam mulier lucrata fuisse ex pacto so
luto matrimonio. Dotalicium dicitur
et (3 non h) p. a. n. a. l. a. Vide Pan. mi
ana. Hec glosa.

Diuorcium vltimum non est nisi quod ani
mum etiam constituit in discessione
fit. de peniten. distinctione. 1. §. Diuorci
um.

Diuorcium supra coniugij. infra. Ma
trimonium.

Diuorcij sententia definitiua fieri potest
ex violenta et certa suspitione siue presu
pitione. quod idem est ibidem. Et dicit
tur violenta presumpcio puta si sol^o cu
sola. nudus cum nuda in eodem lecto.
Et etiam si multis secretis locis et late
bris ad h. comodis 2 horis electis vide
tur. Et testimonium eorum qui se hoc vi
disse dicunt sufficit. dummodo addunt
qz credebant illos hoc animo fornican
di fecisse. quia iuxta glosa opus illud non
plane patet visui. extra de presumpcio
ni. c. Litteris. Et sic in similibus con
iuribus fertur sententia. Sicut Salo
mon. iij. Regum. iij. meretricibus senten
tiam tulit. extra de de. c. Afferte. 2. xxxij.
que. j. Dixit dominus. vbi dicitur de vi
olenta suspitione adulterij. Est tamen tri
plex presumpcio. vt infra. Suspicio est.
et sequen. Venneria reprobat. sexta
que. pma. Quis. Probabil^{is} inducit ali
quando purgationem. Violenta suffi
cit aliquando ad condemnationem. vt
supra. Hec glosa. extra de presum. cap.
Quanto.

Diuinitas tps non minu
it pcrim: s3 au
get. qz tanto grauiora sunt crimina: quanto

diutius infelicem animam detinent al-
ligatam. extra de prescrip. c. Vigilanti.
extra de sumo. c. Lum in ecclesie. c. No-
satis.

Docere siue predicare negligens
et delinquentes non corripiens: eosdem occidit. et sanguis reus in-
dicatur. di. xliij. Epheſijs. ar. di. lxxxv.
pafce. Ambrosius.

Docentes subtilia supra audientium capa-
citate: non ad illorum utilitatem: sed ad sui
ostentationem faciunt. di. xliij. §. Parit. In-
fra. Predicatio fuit.

Doceri bona et agere recusans membrum
diaboli non christi ac inſidelis ostendit. ff.
xxxvii. Nullus episcopus.

Docendus est populus non secundum scientiam
sacerdotum: sed quos si heretici. quod li-
ceat quid veniat licet contemnerent non his
consensum prebere debent. di. lxxij. Docce.

Docendo et bene vivendo populum instruis quomodo
modo vivere debet. bene autem docendo
et male vivendo: deus inquit quod te co-
derunt. di. xl. Hucusque.

Docens domum dei esse contempnibilem et con-
gregaciones que in ea sunt: anathema sunt.
distin. xxx. Si quis docet.

Doctores in sacra scriptura di-
cuntur aliqui prebere. di.
xliij. Sit rector. Gregorius in pastora.
Doctores sancti. scilicet Augustinus in dispu-
tationibus. Jeronymus in historiis. et Gre-
gorius in moralibus alijs preferunt. glo. di.
xix. Et veterum. verbi. Breui.

Doctores sancti in expositionibus scriptura-
rum alijs proponunt summis pontificibus
sed in causis diffinitis post summos
pontifices secundum locum tenent. Ibi na-
que non solum scientia: sed etiam auctoritas requi-
rit. di. xx. §. Hunc autem. c. Decretales.

Doctores quorum et que scripta ab ecclesia sunt
recepta. et que non. di. xv. Sancta. §. Ja-
nunc. et que reprobanda. di. e. §. Item. Que
vero.

Doctor non est attendendus. sed doctrina
non quis: sed quid dicatur. Barth. xxiiij
Super cathedram moysi. di. x. di.
xix. Secundum.

Doctores arrogantes qui sunt. dist. xliij.
Doc habet.

Doctores vel magistrum non legitime

conferens. infra. Suspendus a collatione.

Doctores ordo. infra. Ordo.
Doctores siue predicatorum sunt genere spou-
se. Lantici. et comparantur turturi propter pu-
diciam que eis semper debet relucere. di.
xliij. §. j.

Doctoris siue preconiis officium suscipit quis
quis ad sacerdotium accedit. Hinc Ergo.
xxvii. precipit tintinabula fiant in veste sa-
cerdotia ut audiat sonitus quando in-
greditur et egreditur in conspectu domini
sanctuarium et non moriatur. quia sacerdos
ira contra se occulsi iudicis exigit si sine
predicationis sonitu incedit. Sed sacer-
dos predicationis inscius quomodo clama-
bit prece mutus. Tintinabula autem
in vestimentis describuntur ut cum ligue
sonitu: ipsa quoque opera clament. Nam ve-
stimenta significant ipsa opera. Unde ps.
Sacerdotes tui iduunt iusticia. di. xliij.
Sit rector. Brego. in pasto.

Doctrina bona malorum vitium est
alijs. di. lxxxij. Ali-
bil. supra. Docendo.

Doctrina predicatorum quibus scriptura pre-
betur. infra. Sermo.

Doctrina gentium scriptura per spolia-
tionem egyptiorum intelligitur. supra. Aurum

Dolor et gaudium simul sunt vitium.
Augustinus libro de pe-
nitentia dicit de penitente. Hic semper
doleat et de dolore gaudeat: et non sicut sic
quod doleat: sed ex fide doleat. et non semper
doluisset doleat. de pe. di. iij. Si apostolus

Dolor magnus debet esse ex amissione vir-
tutis: et meriti retardatione. de pe. di. v.
Consideret. Augustinus li. de pe.

Doloris tam summi et magni nihil est quod
si positus sub captivitate peccati recoro-
detur unde lapsus sit. et quod ad terrena ab
illa speciosa diuine conditionis intenti-
one defluxit. de peni. disti. j. Sunt quare
bitantur.

Dolor est in partu mulierum. Genesis. iij
In dolore paries filios tu. distinctio. v
Enixa.

Dolicapaces dicuntur septem annos
prem annorum pueri. extra de delictis puerorum.
ca. j. In glosa. et tunc peccare possunt. Ibi
dem.

Dolicapax ante legitimam etatem obligat in omni voto. excepto voto religionis. xx. q. 1. Illud. tamen pater potest votum illius reuocare: auctoritate canonis. xxx. ij. q. ij. **Dulter**. infra. **Pueri**.

Dolus et malicia nulli debet pro cinari. extra de dolo et contumacia. c. Ex litteris.

Dolo facit qui petit quod restituere oportet eundem. de re. iu. c. Dolo facit libro. vj.

Dolo non facit. Unde. Quod quis mandatum facit iudicis: dolo facere non videtur. cum habeat parere necesse. de re. iuris. c. Quod quis. libro sexto.

Dominiū rerum usurariarum vtrius transferri. j. usurarie

Dominiū largus. Ubi enim pariter familias largus est dispensator non debet esse tenax. si deus benignus: ut quid sacerdos eius austerius vult apparere. xxvi. q. vij. Alligat. Crif.

Domicilium non facit solus possessor domus

in alio loco: sed ubi quis maiore parte bonorum suorum possidet assidue fuerit. vel etiam ubi vedit emit dies festos celebrat. **Glosa**. extra de rescriptis. l. Dilectus. in quibusdo. verbi. Domicilium.

Domicilium in pluribus locis habet aliquis si in utroque equaliter collocat. extra de foro compe. c. Ex parte. in glosa ubi. s.

Domitico die et alijs festiuitatibus exceptis maioribus anni solemnitatibus festis christi possunt homines necessitate urgente ex dispensatione intendere piscatui allecui. extra de feriis. c. Licet. Panormi. ibidem dicit. quod et de alijs rebus preputuris intelligitur: dum modo iminet damnus. ar. c. c. Et dicitur ubi de tempore messium et vindemiarum dicitur dum mora necessitas vel pietas id poscit. et habetur in glosa. e. c. j.

Domestici non admittuntur accusatio. c. Merius. ij. q. v. c. j. et se. Et qui dicuntur domestici. Ibidem in glosa prima.

Domus dei sunt sancti et iusti. quod dicitur fons signatus. oritur conclusus. et in ruga. xxiiij. q. 1. **Dilo**. Jero. Domus dei est archa que solos in ea existentes saluat a diluuiio. xxiiij. q. 1. Quia ex

sola. Gregorius in moralibus.

Domus dei sunt homines. et etiam ipsius celum dicitur domus dei. de pe. di. iij. In domo. Augustinus super Iobem. j. **Hatio**. Domus dei decet sanctitudo. idcirco sit ad eam humilis accessus et deuotus. in ea sit quodam puerfatio. et diuinus cultus seclusus in eam potius pagatur. de emu. ec. c. Decet domum libro sexto.

Domus dei. infra. **Templum**.

Domus dei dici debet esse domus orationis. sed per officia negociationis fit spelunca latronum. di. lxxvij. **Essequens**. vij. oratorius huius quod dicitur. nihil ibi gerat. et ceteris quod diuini laudibus conueniat. di. lxxij. **Oratorum**. ca. In oratorio. Augustinus.

Domus quantu ad quosdam spectat. malos continet. nec reputat melior quam archa sine domus abrahe in quibus mali inueniebantur. distin. xlvij. **Quantu** libet. Augustinus ad Vincentium de unitate.

Dona recipi quando cumque sine pacto dantur gratis. Extra de simonia. c. Dilectus.

Dona et munera differunt. **Huius** ex causa datur. **Donum** ex causa et sine causa. **Glosa** de hereticis. c. Accusat. s. miera. li. vj. **Donum** non respicit deus. sed datorum principiter. quia non offerens a munere: sed munus ab offerente deo placet. **Beneficium**. Resperit dominus ad Abel. et Proverbio. xv. **Victime** impiorum abominabiles. xxx. q. vij. In grauioribus. **Gregorius** in pastoralibus. j. Offerentis.

Donatio requirit personalem distinctionem inter donantem et recipientem. vñ quod donare sibi ipsi nemo potest. extra de istis. ru. c. Cum ad nostram. infra. **Dare**.

Donare nulli sed quod ipse possidere non potest. extra de dec. c. Dudum.

Donatio quam facit episcopus vel prelatus sine presentia capli irrita est. extra de his que sunt a prelatu. c. irrita. extra de dotalibus. c. firmitate. **Eleemosyna** tamen sine gratia ecclesie dare precepta. **Ceterum**.

Donare potest in rebus. Item perfecta liberalitas. fide. causa. loco. et tempore commendatur. vñ dicit Ambrosius libro de officiis. et di. lxxxvj. **Non satis**. et. iij. se. infra. **Elemosynam** dant.

Donari debito modo debet. Nam domi-
nus non vult simul effundi opes. sed di-
spensari. di. lxxxvi. Dominus. Etiam libera-
litas est: in ipso quoque pauperis dato me-
suram tenere: ut abundes plib. e. c. Con-
sideranda. Amrosius li. de offi. j. Ele-
mosinam dans.

Donationes de rigore iuris renouari pos-
sunt. propter ingratitudinem donatarij. vel
si atroces iniurias in donante vel graue
reum suarum damnum (ut si manum im-
pulsas iniecerit in ipsum donantem. aut pe-
riculum vite sibi inferre presumpserit. Si
vero donans tacuerit ad successores eius
hoc non extendit. extra de dona. c. pro-
pter eius.

Donatio inter coniuges qua vnus diti-
or: alter pauperior sit: non habet firmita-
tem: nisi confirmetur obitu donatoris.
Si vero ab eo renouet expresse vel tacite
vel si qui recipit: hinc moris: tunc omni-
no eualescit. extra de dona. inter viros
ca. Donatio.

Donum reddit licitum vel illicitum quanti-
tas dati vel qualitas aut conditio dona-
tis vel recipientis. extra de dona. c. Ec-
terum. infra. Presumitur.

Donum propter et alia omnia dona sancti
sancti dant etiam malis propter caritatem so-
lam. sed abutentes illis graui puniuntur
j. q. j. Prophetam ita saul. Augustinus sup
Johem. Tunc glosa ibidem.

Dotalicium quod sit. supra. Di-
uortium. propter.

Dotem petere non potest mulier que pro-
pria auctoritate a viro re-
cessit. vel que propter fornicationem suam ec-
clesie iudicio separata. nisi postea fuerit ei
reconciliata. extra de dona. inter viros. c.
Plerumque.

Dotem uxoris si vir dissipare consue-
rit: debet pro ea saluanda cautodez pitare. extra de
dona. inter viros. c. Per vestras.

Dotem uxoris vendere non potest. extra
de consue. c. Ex parte.

Dualitas. infra. Duplex.

Dubia res non debet iudicari pro
certam sententiam. ff. q. iij. gra-
ue. c. Namuis.

Dubia sunt in meliorem partem interpretan-
da. extra de regu. iur. c. Estote.

Dubius in rebus quod certius est teneri
debet. extra de spon. et ma. ca. Inuenis.
et via tutior eligatur. extra de homi. ca.
Ad audientiam. c. Significasti. scdo.

Dubius in rebus quod magis placet libe-
rum est sequi. extra de censu. c. Ex parte.
Dubium excusat ab usura. et intelligit de
dubio euentus. scilicet lucri vel damni. extra
de usuris. c. In ciuitate.

Ducese Lecus si cecum ducam
bo in foueas dilabuntur.
extra de etate et quali. c. Lum. it. di. xxx
viii. Que ipis. Et habet Math. xv.

Duellum prohibetur fieri. ij. q.
v. De homicidia.

Duellum offerens vel oblatum suscipiens
clericus deponatur. potest tamen episcopus cum
eo dispensare. si non fuerit mutilatio se-
cuta. vel homicidium. extra de cleri. pug-
ca. Porro.

Duo ista nomina cum dicimus ho-
mo peccator non vtiq; frustra
dicimus. quia peccator est corripe. quia
homo miserere. Non enim liberabis ho-
minem si non persecutus fueris peccatorem.
xxii. q. iij. Duo ista. Augustinus.

Duo sunt genera christiano-
rum. scilicet actiuorum et contemplatiuorum. xij. q. j.

Duo duplex numerus non est bonus qui ab vni-
tate diuidit. ideo opera secunde diei non
dicuntur bona. ut Genesis. ij. habet. xxx
ij. q. j. Ruptie. Ambrosius.

Duri colli dicitur qui obstinatus
vsq; ad mortem manet in pec-
catis. di. xcij. Diacoui.

Ebrietas pariter vi-
cia et ma-
tis exilium. extra de vita
et bone. cleri. c. A. crapula
Ebrietas ante diluuium in-
rabat. dist. xxxv. Sexto.

Ebrietas est nutritrix omnium vicio-
rum. ideo saluanda vitanda. distinctio. iij. De
nig. distinctio. xxxv. Ante omnia. xv. q.
j. Sane. Nam venter mero estuans cito
spumat in libidinem. et vbi ebrietas
ibi libido dominatur et furor. dist. xxxv.
Venter. Unde Loth ebrietate victus est
eodem cap. primo.